

Компетенције ученика и циљеви на којима су засноване	Опис општих међупредметних компетенција за крај средњег образовања у Србији
<p>1. Компетенција за целоживотно учење</p> <p><i>Циљеви</i> Члан 4. тачка 1),6) и7) Закона о основама система образовања и васпитања 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик уме да планира време за учење и да организује процес учења и управља њим. • Активно конструише знање; уочава структуру градива, активно селекује познато од непознатог, битно од небитног; уме да резимира и елаборира основне идеје. • Ефикасно користи различите стратегије учења, прилагођава их природи градива и циљевима учења. • Познаје различите врсте текстова и уме да изабере адекватну стратегију читања. • Разликује чињенице од интерпретација, ставова, веровања и мишљења; препознаје и продукује аргументацију за одређену тезу, разликује аргументе према снази и релевантности. • Уме да процени сопствену успешност у учењу; идентификује тешкоће у учењу и зна како да их превазиђе
<p>2. Комуникација</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 4) Закона о основама система образовања и васпитања 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Активно доприноси неговању културе дијалога, уважавању и неговању различитости и поштовању основних норми комуникације. • Ученик познаје специфичне карактеристике различитих модалитета комуникације (усмена и писана, непосредна и посредована комуникација, нпр. телефоном, преко интернета). • Уме јасно да искаже одређени садржај, усмено и писано, и да га прилагоди захтевима и карактеристикама ситуације: поштује жанровске карактеристике, ограничења у погледу дужине, намену презентације и потребе аудиторијума. • Уважава саговорника - реагује на садржај комуникације, а не на личност саговорника; идентификује позицију (тачку гледишта) саговорника и уме да процени адекватност аргументације и контрааргументације за ту позицију. • У ситуацији комуникације, изражава своје ставове, мишљења, осећања, вредности и идентитете на позитиван, конструктиван и аргументован начин како би остварио своје циљеве и проширио разумевање света, других људи и заједница. • Ученик користи на одговарајући и креативан начин језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне, техничке и уметничке дисциплине
<p>3. Рад с подацима и информацијама</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 2) Закона о основама</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Зна да је за разумевање догађаја и доношење компетентних одлука потребно имати релевантне и поуздане податке. • Уме да пореди различите изворе и начине добијања података, да процењује њихову поузданост и препозна могуће узроке грешке. • Користи табеларни и графички приказ података и уме да овако приказане податке чита, тумачи и примењује.

<p>система образовања и васпитања 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Користи информационе технологије за чување, презентацију и основну обраду података. • Зна разлику између података и њиховог тумачења, зна да исти подаци, у зависности од контекста, могу имати различита тумачења и да тумачења могу да буду пристрасна. • Разуме разлику између јавних и приватних података, зна које податке може да добије од надлежних институција и користи основна правила чувања приватности података
<p>4. Дигитална компетенција</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 4) Закона о основама система образовања и васпитања 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Уме да претражује, процењује релевантност и поузданост, анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа ИКТ средства (уређаје, софтверске производе и електронске услуге). • Изражава се у електронском облику коришћењем одговарајућих ИКТ средстава, укључујући мултимедијално изражавање и изражавање са елементима формално дефинисаних нотација карактеристичних за коришћена ИКТ средства (нпр. адресе, упити, команде, формуле, процедуре и сл. изражене у одговарајућој нотацији). • Помоћу ИКТ уме да представи, организује, структурира и форматира информације користећи на ефикасан начин могућности датог ИКТ средства. • Приликом решавања проблема уме да одабере одговарајућа ИКТ средства, као и да прилагоди начин решавања проблема могућностима тих ИКТ средстава. • Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу. • Препознаје ризике и опасности при коришћењу ИКТ и у односу на то одговорно поступа
<p>5. Решавање проблема</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 5) Закона о основама система образовања и васпитања (2013.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Испитујући проблемску ситуацију, ученик идентификује ограничења и релевантне карактеристике проблемске ситуације и разуме како су оне међусобно повезане. • Ученик проналази/осмишљава могућа решења проблемске ситуације. • Ученик упоређује различита могућа решења проблемске ситуације преко релевантних критеријума, уме да објасни шта су предности и слабе стране различитих решења и да се определи за боље решење. • Ученик припрема примену изабраног решења, прати његову примену усклађујући се са новим сазнањима које стиче током примене датог решења и успева да реши проблемску ситуацију. • Ученик вреднује примену датог решења, идентификује његове добре и слабе стране и формулише препоруке за наредно искуство са истим или сличним проблемским ситуацијама
<p>6. Сарадња</p> <p><i>Циљеви</i> Члан 4. тачка 12) и 15) Закона о основама система</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева. • Доприноси постизању договора о правилима заједничког рада и придржава их се током заједничког рада. • Активно слуша и поставља релевантна питања поштујући саговорнике и сараднике, а дискусију заснива на аргументима.

<p>образовања и васпитања (2013.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Конструктивно доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима и при томе поштује друге као равноправне чланове групе. • Ангажује се у реализацији преузетих обавеза у оквиру групног рада на одговоран, истрајан и креативан начин. • Учествоје у критичком, аргументованом и конструктивном преиспитивању рада групе и доприноси унапређењу рада групе
<p>7. Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p><i>Циљеви</i> Члан 4. тачка 9), 13), 14) и 15) Закона о основама система образовања и васпитања (2013.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Активно учествује у животу школе и заједнице тако што поштује друге учеснике као једнако вредне аутономне особе и њихова људска и мањинска права и тако што се супротставља различитим формама насиља и дискриминације. Критички и аргументовано учествује у разматрању отворених питања за која је заинтересован поштујући разлике у мишљењу и интересима и даје лични допринос постизању договора • Својим активностима у школи и заједници афирмише дух толеранције, равноправности и дијалога. • Има осећање припадности одређеним културним заједницама, локалној заједници, региону у којем живи, ширем друштву, држави Србији и међународним организацијама у које је Србија укључена. • Изражава на афирмативан начин свој идентитет и поштује другачије културе и традиције и тако доприноси духу интеркултуралности. • На изборима уме да се определи за политичке идеје и програме за које сматра да на најбољи начин доприносе остварењу личне и друштвене добити и поштује право других на другачије опредељење. • Залаже се за солидарност и учествује у хуманитарним активностима
<p>8. Одговоран однос према здрављу</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 10) Закона о основама система образовања и васпитања (2013.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Познаје основне састојке хране и промене које утичу на њен квалитет; разуме значај правилне исхране и адекватне прераде хране за очување здравља. • Познаје карактеристике основних заразних болести, њихове изазиваче и мере превенције. • Разуме значај лекова и правилног начина њихове употребе за очување здравља. • Познаје могуће последице коришћењ аникотина, алкохола и других психоактивних супстанци. • Бира стил живота имајући на уму добре стране и ризике тог избора (нпр. Активно бављење спортом, вегетаријанска исхрана). • Уме да пружи прву помоћ
<p>9. Одговоран однос према околини</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 11) Закона о основама система образовања и васпитања (2013.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разуме концепт здравог и безбедног окружења (вода, ваздух, земљиште) за живот људи и спреман је да се активно ангажује у заштити и унапређењу квалитета живота у заједници. • Показује разумевање и спремност за ангажовање у заштити природе и управљању ресурсима тако да се не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје потребе. • Процењује ризике и користи од употребе неких супстанци по околину и здравље људи и одговорно поступа са њима (правилно их складишти и одлаже отпад).

	<ul style="list-style-type: none"> • Познаје факторе који утичу на загађење земљишта, воде и ваздуха, разуме и предвиђа последице њихове употребе. • Увиђа предности и недостатке коришћења различитих извора енергије. • Разуме значај и користи могућности рециклирања
<p>10. Естетичка компетенција</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 3) Закон о основама система образовања и васпитања (2013.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Позитивно вреднује допринос културе и уметности развоју људске заједнице; свестан је међусобних утицаја културе, науке, уметности и технологије. • Показује осетљивост за естетску димензију у свакодневном животу и има критички однос премау потреби и злоупотреби естетике. • Има изграђене преференције уметничких и културних стилова и користи их за обогаћивање личног искуства. • Повезује уметничка и културна дела са историјским, друштвеним и географским контекстом њиховог настанка. • Уме да анализира и критички вреднује уметничка дела која су представници различитих стилова и епоха, као и дела која одступају од карактеристика доминантних праваца. • Вреднује алтернативне уметничке форме и изразе (субкултурна дела)
<p>11. Предузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p><i>Циљ</i> Члан 4. тачка 8) Закон о основама система образовања и васпитања (2013.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик разуме важност личне активације и показује иницијативу у упознавању са карактеристикама тржишта рада (захтеви појединих радних места, начин функционисања институција, позиционирање у свету бизниса). • Разуме принципе функционисања тржишта рада и схвата неопходност сталног усавршавања у складу са развојем тржишта и захтевима послодаваца. • Уме да идентификује и адекватно представи своје способности и вештине ("јаке стране"); уме да напише ЦВ и мотивационо писмо. • Уме да искаже и заступа своје идеје, и да утиче на друге, кроз развој вештине јавног говора, преговарања и решавања конфликта. • Има способност постављања адекватних и реалних циљева процењујући и прихватајући ризике; планира ресурсе и управља њима (знања и вештине, време, новац, технологије и други ресурси) и усредсређен је на постизање циљева. • Зна да комуницира с послодавцима; уме да преговара; спреман је да обавља праксу и волонтира поштујући договоре